

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 525/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou, advokátkou, Slovenská 69, Prešov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo/143/2021 z 27. júna 2023 takto

rozhodol:

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo/143/2021 z 27. júna 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo/143/2021 z 27. júna 2023 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **442,38 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím najvyššieho súdu o jeho dovolaní v civilnom spore, ktoré žiada zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Sťažovateľ sa spolu s ďalšími žalobcami proti žalovanému pozemkovému spoločenstvu domáhal určenia neplatnosti uznesenia jeho valného zhromaždenia zo 4. septembra 2011. Okresný súd rozsudkom z 28. novembra 2018 žalobu zamietol. Po vyriešení množstva parciálnych otázok považoval za preukázané, že valné zhromaždenie bolo uznášaniaschopné. Vychádzal pritom z toho, že podiely členov spoločenstva na pozemkoch boli zapísané na siedmich listoch vlastníctva v katastrálnom území Ruskej Novej Vsi.

3. Proti tomu podal sťažovateľ odvolanie. Okrem viacerých námietok, no bez toho, aby to bolo vôbec predmetom odôvodnenia rozsudku okresného súdu, namietol, že uznášaniaschopnosť valného zhromaždenia nemala byť určovaná podľa podielov členov spoločenstva zapísaných na štyroch zo siedmich listov vlastníctva, keďže na týchto štyroch listoch vlastníctva zapísané podiely nie sú výsledkom reštitučného konania, ale nesprávneho osvedčenia notárskej zápisnice z roku 1997. Podľa sťažovateľa sa malo vychádzať len z podielov členov spoločenstva na troch listoch vlastníctva. Rozhodnutie okresného súdu bolo rozsudkom krajského súdu potvrdené. Krajský súd odkázal na odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu. K námietke o nesprávnom zápise vlastníctva členov spoločenstva na štyroch listoch vlastníctva sa krajský súd osobitne nevyjadril. Vo všeobecnosti však uviedol, že nebolo zistené, že by okresný súd pri rozhodovaní zohľadňoval pozemky, ktoré netvorili podielové spoluvlastníctvo členov spoločenstva.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Súdom vytkol, že nezohľadnili jeho námietku o tom, že na štyroch listoch vlastníctva je nesprávne zapísané a ním spochybnené vlastníctvo členov spoločenstva, čo bolo rozhodné na posúdenie, či bolo valné zhromaždenie uznášaniaschopné. Keďže súdy sa touto otázkou nezaoberali, porušili jeho právo na spravodlivý proces, keďže hlasy nemožno počítat' z podielov na pozemkoch, ktoré nepatria členom spoločenstva, a ak by sa vychádzalo len z nesporných podielov členov, nebolo by valné zhromaždenie uznášaniaschopné.

5. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol. Poukázal na to, že žaloba bola zamietnutá, keď okresný súd zo siedmich listov vlastníctva v stave k septembru 2011 ustálil počet členov spoločenstva. Hoci sťažovateľ trval na tom, že valné zhromaždenie nebolo uznášaniaschopné, nepredložil žiadne argumenty alebo dôkazy preukazujúce opak zisteného skutkového stavu. Nestotožnenie sa s názorom okresného súdu a krajského súdu nemá za následok arbitrárnosť rozhodnutia krajského súdu, ktoré v sebe zahŕňa aj rozhodnutie okresného súdu. Podľa najvyššieho súdu krajský súd dostatočne a správne vysvetlil, prečo považoval valné zhromaždenie za uznášaniaschopné. Najvyšší súd uviedol, že ak sťažovateľ namietal vykonané dokazovanie, keď tvrdil, že pri určení uznášaniaschopnosti valného zhromaždenia nemožno vychádzať z podielov, ktoré nie sú vo vlastníctve členov spoločenstva, nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a najvyšší súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení. Keďže v dovolacom konaní nemožno podľa § 442 CSP vykonávať dokazovanie a dovolaním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení a dokazovania vykonaného okresným súdom a krajským súdom.

III.

6. Sťažovateľ namieta, že od začiatku sporu tvrdil, že členovia spoločenstva sú v katastri vlastníckmi pozemkov len na troch listoch vlastníctva a nesprávny je ich zápis na ďalších štyroch listoch vlastníctva, k čomu došlo podľa nesprávneho osvedčenia v notárskej zápisnici z roku 1997, ktorá bola neskôr zrušená rozhodnutím pozemkového úradu. Tieto nesprávne členom spoločenstva zapísané pozemky vlastnilo jednotné roľnícke družstvo, následne štátne organizácie a napokon boli prevedené obci. Hoci si k nim členovia uplatnili reštitúciu, nebude ich možné vydať, keďže je na nich chatová osada. Preto podiely z týchto štyroch listov vlastníctva nemali byť započítané pri hlasovaní na valnom zhromaždení. Okresný súd a krajský súd sa touto jeho námietkou vôbec nezaoberali a poukázali len na listy vlastníctva, hoci údaje katastra sú hodnoverné, len kým sa nepreukáže opak. Ak by bolo preukázané, že pozemky na štyroch listoch vlastníctva nevlastnia členovia spoločenstva, bolo by možné počítať hlasy len podľa troch nesporných listov vlastníctva, z ktorých bola na valnom zhromaždení zastúpená menej ako polovica hlasov.

7. Rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ vytýka, že najvyšší súd nevysvetlil, ako sa vysporiadal s jeho argumentáciou, keď arbitrárnosť rozhodnutia krajského súdu zdôvodňoval práve tým, že sa nevysporiadal s ním namietnutou otázkou vlastníckeho práva členov spoločenstva k pozemkom na štyroch listoch vlastníctva. Namieta konštatovanie, že v konaní nepredložil žiadne argumenty alebo dôkazy preukazujúce opak okresným a krajským súdom zisteného skutkového stavu. Dopĺňa, že opakovane ešte v podaní z roku 2014 namietal správnosť zápisu vlastníkov na štyroch listoch vlastníctva. To spochybňuje správnosť skutkového stavu a vyvracia záver najvyššieho súdu, že na okresnom súde a krajskom súde nepredložil argumenty a dôkazy. Fakt, že ani jeden zo súdov sa touto podstatnou námietkou nezaoberal, zakladá, že bol daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP proti rozsudku krajského súdu.

8. Najvyšší súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že námietky sťažovateľa nepovažuje za dôvodné, keďže z jeho rozhodnutia vyplýva, že rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu neposúdil ako arbitrárne. Valného zhromaždenia sa zúčastnili členovia pozemkového spoločenstva s dostatočným počtom hlasov a rozhodnutia boli prijaté nadpolovičnou väčšinou tak, ako to predpokladá § 19 ods. 2 vtedy platného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pozemkových spoločenstvách“).

IV.

9. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

10. Sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f) CSP, pričom namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia

procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (napr. uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6Cdo/155/2017).

11. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (I. ÚS 218/2019).

12. V spore sťažovateľa je zrejmé, že sťažovateľ už v odvolaní namietal, že uznášaniaschopnosť valného zhromaždenia nemala byť určovaná podľa podielov členov spoločenstva zapísaných na štyroch zo siedmich listov vlastníctva. K tomu uvádzal konkrétnu argumentáciu, ktorá spochybňovala podiely členov spoločenstva, z ktorých hlasov sa vychádzalo pri závere okresného súdu o tom, že valné zhromaždenie bolo uznášaniaschopné. K tejto námietke sa nevyjadril žiadnou argumentáciou nielen okresný, ale ani krajský súd, ktorý vo všeobecnosti uviedol, že nebolo zistené, že by okresný súd pri rozhodovaní zohľadňoval pozemky, ktoré netvorili podielové spoluvlastníctvo členov spoločenstva.

13. Z rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu vyplýva, že oba sudy dospeli k záveru, že rozhodnutia boli prijaté nadpolovičnou väčšinou všetkých hlasov. Pre tento záver bolo rozhodujúce znenie § 19 ods. 1 a 2 zákona o pozemkových spoločenstvách, podľa ktorého každý člen spoločenstva má pri rozhodovaní o právach a povinnostiach taký počet hlasov, aký mu patrí podľa súčtu alebo podľa veľkosti vlastnených podielov spoločnej nehnuteľnosti, a valné zhromaždenie rozhoduje nadpolovičnou väčšinou všetkých hlasov. Z toho je zrejmé, že na prijatie rozhodnutia valného zhromaždenia bola potrebná nadpolovičná väčšina hlasov určených podľa veľkosti podielov členov na spoločných nehnuteľnostiach. Sťažovateľ namietal, že podiely jednotlivých členov boli nesprávne určené z viacerých listov vlastníctva, na ktorých sú podiely nesprávne zapísané, keďže členovia nie sú podielovými spoluvlastníkmi týchto pozemkov. Tým namietal, že rozhodnutia neboli prijaté potrebným počtom hlasov. K tejto otázke sa všeobecné sudy vôbec nevyjadrili, hoci od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie o žalobe sťažovateľa.

14. V spore sťažovateľa v rozhodnutiach okresného súdu a krajského súdu tak vôbec nebola riešená relevantná otázka súvisiaca s predmetom právnej ochrany sťažovateľa, ktorý sa domáhal neplatnosti rozhodnutí prijatých na valnom zhromaždení. Na túto námietku nedostatočného odôvodnenia adresne nereagoval najvyšší súd, keď len všeobecne uviedol, že krajský súd dostatočne a správne vysvetlil, prečo považoval valné zhromaždenie za uznášaniaschopné. Okrem toho najvyšší súd jasne vyjadrenú námietku sťažovateľa smerujúcu k nedostatočnosti odôvodnenia krajského súdu označil ako snahu sťažovateľa namietat' vykonané dokazovanie a formulovať nové skutkové závery, ktoré nie je oprávnený preskúmať. Táto argumentácia najvyššieho súdu však vôbec nedáva odpoveď na jasne formulovanú námietku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu. Sťažovateľ netvrdil nesprávnosť či neúplnosť skutkového stavu, ale to, že ním tvrdené skutočnosti, z ktorých vyvodil svoj právny záver, neboli vôbec obsahom

odôvodnení rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu. Teda, že práve týmto nedostatkom došlo k znemožneniu jeho procesného práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia v miere porušenia jeho práva na spravodlivý proces.

15. Prístup najvyššieho súdu, ktorý sa s konkrétnou námietkou nedostatočného odôvodnenia vysporiada všeobecným konštatovaním, že rozhodnutie krajského súdu dostatočne vysvetľuje prijatý záver a že dovolacia argumentácia sťažovateľa voči nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutí okresného súdu aj krajského súdu je námietkou skutkového stavu, je vo veci sťažovateľa zjavne nesprávnou a zjednodušujúcou interpretáciou úlohy najvyššieho súdu pri posúdení prípustnosti dovolania z dôvodu námietky nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí nižších súdov podriadenej pod ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené a uznesenie najvyššieho súdu bolo zrušené s tým, že vec sa vracia najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

V.

16. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu najvyšší súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením a ktorých výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) predstavuje sumu 442,38 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu